

ELEKTRONICKOU POŠTOU

Magistrát hlavního města Prahy

Odbor územního plánu

Jungmannova 29/34

111 21 Praha 1

Praha 18. dubna 2013

**Připomínky k návrhu zadání Územního plánu hlavního města Prahy
(Metropolitního plánu)**

Na základě oznámení o projednávání návrhu zadání Územního plánu hlavního města Prahy (Metropolitního plánu), o jehož pořízení rozhodlo Zastupitelstvo hl. m. Prahy svým usnesením č. 2M/2 ze dne 7. 6. 2012, které bylo zveřejněno veřejnou vyhláškou, tímto **podáváme v zákonné lhůtě určené touto vyhláškou připomínky** v souladu s § 47 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v platném znění.

Předem děkujeme za zohlednění a vypořádání těchto připomínek.

S pozdravem, za Centrum pro podporu občanů,

.....
Martin Skalský

Příloha:

Připomínky k návrhu zadání Územního plánu hlavního města Prahy (Metropolitního plánu)

Připomínky k návrhu zadání Územního plánu hlavního města Prahy (Metropolitního plánu)

Připomínky k jednotlivým částem a kapitolám návrhu zadání uvádíme v obdobném sledu, jak je koncipován návrh zadání Metropolitního plánu, nicméně ne vždy odpovídá naše řazení témat připomínkovanému dokumentu. V místech, kde se některé téma v dokumentu opakuje nebo v něm naopak zcela chybí, jsme daný problém pojmenovali samostatně.

I. Celkové připomínky

---

1) Struktura dokumentu

Pokud jde o **jasnost a srozumitelnost**, která má být podle zadání hlavní zásadou Metropolitního plánu, tak ani struktura zadání není zcela logicky provázaná. Například některá důležitá témata jsou zmíněna v podrobných kapitolách, ale nejsou obsaženy v souhrnu cílů v kapitolách nadřazených. Některé cíle jsou zase naopak uvedeny již na začátku a v podrobnějších kapitolách, kde by bylo vhodné na ně upozornit nebo je rozvinout zmíněny nejsou. Některé zásadní informace o podobě ÚP jsou zase skoro jakoby náhodou zmíněny v kapitole, kde by je čtenář nehledal (např. stejné měřítko a legenda všech stupňů územní dokumentace pro lepší srozumitelnost je uvedena v části II.C, využití náplavek jako veřejných prostorů v části II.A.3.1.6 o vodní dopravě a v části II.A.3.4. o veřejném prostranství ad.). V části II.A.3.1. o veřejné dopravní infrastruktuře by bylo rovněž vhodné změnit pořadí jednotlivých částí – pořadí může totiž vypovídat prioritách a pak by neměla být silniční doprava řazena před dopravu veřejnou.

2) Změny metodiky

Metropolitní plán předpokládá změnu metodiky pražského územního plánu, která byla až dosud používána, a její nahrazení ve prospěch větší volnosti a jednoduchosti. Tento krok považujeme za problematický z několika důvodů. Žádné větší město v ČR dosud nemá platný územní plán zpracovaný podle této předpokládané nové metodiky, a **jde tak do značné míry o experiment, který se nemusí podařit**. Důležitá je také schopnost různých aktérů porozumět územnímu plánu, která se s tak zásadní změnou metodiky značně snižuje. Do třetice se obáváme pokusu implementovat do českého prostředí prvky anglosaského přístupu k územnímu plánování, kterým však neodpovídá náš právní rámec ani fungování společnosti. Rozvolnění pravidel a odstranění značné části regulací a regulativů nemusí vést k inovativnosti a pozitivnímu kvalitativnímu skoku, ale i k poškození životního prostředí, struktury a charakteru města.

3) Souběh se změnami územního plánu

Za problematické a nebezpečné považujeme **paralelní projednávání (s Metropolitním plánem) stovek změn současného územního plánu**. Mnohé z nich totiž zásadně mění funkční využití ploch a rozšiřují zastavitelné území, přičemž dotčeny jsou stovky hektarů pozemků. Paralelní procesy snižují schopnost veřejnosti orientovat se v projednávaných věcech a

rozměňují koncentraci na územní plán. Často ale také vedou k výrazným proměnám města, které nemusí být v souladu s koncepcí Metropolitního plánu a mohou navádět rozvoj Prahy zcela jiným směrem, než by bylo žádoucí. Je pak otázkou, nakolik bude Metropolitní plán vůbec schopen zajistit dodržování urbanistické koncepce města a stanovených priorit, když zásadní rozhodnutí probíhají zcela mimo debatu o Metropolitním plánu a nemají na zásady Metropolitního plánu zcela žádnou vazbu.

4) Neschopnost komunikace s veřejností

Již v minulosti bylo hlavní město kritizováno za to, že není **schopno o zásadních koncepcích a strategiích nijak komunikovat s občany, a všechna klíčová rozhodnutí vznikají jen v kancelářích magistrátu**. Přestože politické vedení města se změnilo a deklaruje ochotu více naslouchat hlasu veřejnosti a také otevírat prostor pro uplatnění názorů a požadavků občanů, na přípravě nového územního plánu se to nijak neodrazilo. Informace o možnosti podávat připomínky byla sice zveřejněna podle stavebního zákona, to však nestačí. Drtivá většina občanů nesleduje pravidelně úřední desku magistrátu, a ne všechny městské části přistoupily ke svolání seminářů nebo mimořádných zasedání zastupitelstva. **„Nadstandardní“ komunikace s občany, tedy nad rámec minimálních požadavků zákona, patří k dobré praxi uplatňované v demokratických zemích.**

Pro město s více než milionem obyvatel a složeném z 57 městských částí nebyla uspořádána vůbec žádná oficiální prezentace ani diskuse, v níž by se mohli lidé o novém územním plánu něco dozvědět.

Magistrát disponuje vlastním komunikačním odborem a nemělo by tudíž být zásadně obtížné vytvořit potřebnou informační kampaň. Je rovněž možné spolupracovat s některou z organizací specializovaných na komunitní plánování nebo obecně zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů.

S tím souvisí lhůta k podávání připomínek. Během pouhých 30 dní je pro laickou veřejnost obtížné se seznámit s tak složitým dokumentem, jakým je územní plán. Mnohdy je to obtížné i pro veřejnost odbornou. Bylo by proto mimořádně vhodné zveřejňovat dokumenty nejlépe ještě před započítáním lhůty podle stavebního zákona, aby měla veřejnost více času na seznámení se s dokumenty a formulaci připomínek. Více prostoru pro připomínkování a projednání územního plánu se svými občany by tím získaly také městské části.

5) Chybějící návaznost na územní plán Středočeského kraje

Nový územní plán má definovat strategii plošného vývoje města jako základní rámec pro utváření města v širším prostorovém kontextu. Není uvedeno, jakým způsobem toho chce docílit, vzhledem k tomu, že **širší okolí Prahy už spadá do správy jiného (Středočeského) kraje.**

Za jeden z klíčových problémů považujeme suburbanizaci, přičemž sídelní kaše se přelévá z okrajových částí Prahy na území Středočeského kraje. V návrhu zásad není tomuto fenoménu věnována takřka žádná pozornost, ačkoliv je zřejmé, že řešení problému není možné bez vzájemné spolupráce obou krajů.

Dalším závažným problémem je **každodenní dojíždění obyvatel Středočeského kraje do Prahy za prací**. Ani tomuto fenoménu se návrh zadání nevěnuje, přičemž současná situace je taková, že velká část dojíždějících volí individuální automobilovou dopravu (IAD), což způsobuje závažné problémy v oblasti životního prostředí a poškozování veřejného prostoru.

Řešení není možné bez vytvoření adekvátní kapacity parkovišť P+R v okrajových částech Prahy a intenzivní podpory veřejné dopravy, zejména kolejové, a lepší integraci Pražské integrované dopravy (PID).

Požadujeme, aby koordinace projednávání územně plánovacích dokumentací Prahy a Středočeského kraje nebyla pouze deklarativní, ale probíhala také ve skutečnosti a vedla k popsání existujících problémů a hledání adekvátních způsobů řešení v územně plánovacích dokumentacích obou krajů.

6) Formálnost zadání

Celkově je zadání poměrně **málo konkrétní**, ponechávající až přílišnou volnost na dalších stupních procesu tvorby nového územního plánu. Často se pouze odkazuje na požadavky vyplývající ze zákonů, ÚAP a nadřazené územně plánovací dokumentace či na obecné principy trvale udržitelného rozvoje, atd., které pak shrnuje, přičemž ale řadu z nich vypouští, a ty, které nevypouští, dále nekonkretizuje. Nerozvádí dostatečně problémy, specifické pro Prahu, neuvádí prioritní území rozvoje. Cíle jmenované v II.A.1.3.3 a) - f) ÚP jsou velmi obecné, daly by se vztáhnout na jakékoli město v ČR. Jediné, co by se dalo považovat za souhrn hlavních cílů je shrnutí problémů Prahy (v části II.A.1.3.2) pro něž má ÚP navrhnout možná řešení.

Zadání je zaměřeno spíše na formu – na obecné vysvětlení nové dvouúrovňové formy územního plánu, ani tu však zdaleka nevysvětluje zcela jasně. Uvádí sice hlavní zásady pro tvorbu ÚP plánu, ty jsou ale určeny pro jeho (horní) úroveň. **Chybí podrobnější specifikace obsahu obou úrovní a jejich vztahu.** V mnohých definicích je pak užito **nejasných pojmů** (např. městskost, posilování městských hodnot, obytná kvalita či morálně dožilá struktura), a to bez jejich další specifikace, což může vést k nejednoznačnému výkladu. Přitom jednou ze základních zásad nového ÚP je jasnost a srozumitelnost.

7) Kompozice versus využití

Nová forma ÚP je více zaměřena na urbanistickou kompozici a prostorové uspořádání, než na využití území. Využití území je řešeno především pomocí **zónování**, podle převládajících funkcí, a to pouze na čtyři typy lokalit (obytné, produkční, rekreační, krajinné). Přitom „Metropolitní plán“ má přinášet nový přístup a musí podle zadání opustit tradiční členění a regulování podle funkcí. ÚP má podle zadání rovněž podpořit městskost a městské hodnoty zastavěné oblasti města. Městský charakter je ale mimo jiné dán právě smíšením různých funkcí a funkční zónování oblíbené v období funkcionalismu (Athénská Charta) je pro tvorbu městského charakteru dnes považováno za nevhodné. Konečně většina lidí za opravdové město považuje jen centrum, které se vyznačuje právě smíšeností funkcí (smíšené polyfunkční území městského jádra, všeobecně smíšené polyfunkční území). Tato kategorie ale v zadání úplně chybí. Snad je ještě možné v zadání uvedené členění dle převládající funkce použít na většinu území okrajových částí Prahy, avšak bylo by zcela nevhodné takovýmto způsobem plánovat i nové využití území (např. v rozvojových oblastech). ÚP by se měl naopak zasadit o vznik nových čtvrtí se všemi městskými funkcemi – tedy i nová smíšená městská centra, což tímto zadáním nečiní. Není tedy jasné, zda nový ÚP od cíle vytvoření **polyfunkční struktury města**, zakotvené v současně platném ÚP, a ZÚR (úkolem podrobnější ÚPD má být mimo jiné i *vytvořit podmínky pro polycentrický rozvoj města a rozvíjet významná centra s podílem celoměstských funkcí*), která by ulevila přetíženému centru Prahy a mohla by pomoci zmírnit intenzitu dopravy na území Prahy, zcela opouští.

ÚP má podle zadání definovat prostorovou kompozici města a okolní krajiny a jejich koexistenci, toto téma však není dále příliš rozvíjeno – je popsáno vymezení jednotlivých lokalit, ale není zde uvedeno, jak bude řešena návaznost jednotlivých lokalit a vůbec podrobnost či hierarchie členění prostorových jednotek (zda budou kromě lokalit vymezeny i širší jednotky, nebo až území jednotlivých městských částí v druhé vrstvě ÚP). Ani **vymezení lokality** není v zadání zcela jasně definované – není jasné, jak velké části území budou představovat (jsou sice určena kritéria jejich vymezení, ale ne podrobnost těchto kritérií).

8) Charakter území

Řešit v rámci ÚP charakter území je v rozporu s § 43 zákona, kde jsou charaktery území přiřazeny podrobnějším regulačním plánům. Zásady územního rozvoje stanovují **základní požadavky**, Územní plán **základní koncepci** a Regulační plán **podrobné podmínky** pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Územní plán dle § 43 odst. (3) „*nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem regulačnímu plánu nebo územním rozhodnutím.*“ Pražské charaktery lokalit, vychází z místních specifik a jsou věcí podrobné znalosti území. ÚP je omezen na: „*stanovení základní koncepce rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezení zastavěného území, ploch a koridorů, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území, pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů.*“ Z tohoto důvodu je třeba se v rámci ÚP vyhnout administrativně neurčeným termínům „charakter území“, nebo „urbánní charakter“, které dosud díky nezpracovaným regulačním plánům, ke škodě města, nejsou stanoveny, a je nutno se soustředit pouze na „koncepci rozvoje území“, která na rozdíl od „charakteru území“ je úkolem ÚP.

9) Dvouúrovňový plán

Představa o dvou úrovních územního plánu se jeví jako problematická z mnoha důvodů. V tuto chvíli **není jasné, jak bude vznikat „druhá úroveň“ územního plánu**. Protože zřejmě nebude vznikat paralelně s Metropolitním plánem, může dojít ke značné časové prodlevě. Stačí si ostatně uvědomit, jak dlouho trvá příprava nového územního plánu Prahy a s jakými obtížemi se střetává.

Je téměř jisté, že Metropolitní plán bude příliš obecný a málo podrobný a **nebude poskytovat dostatečná pravidla pro rozhodování stavebních úřadů**. Současně s tím se nemusí podařit připravit druhou, podrobnější úroveň územního plánu včas. Tím by vznikla situace dávající značnou pravomoc a benevolenci právě stavebním úřadům, které však nemají dostatečnou personální ani odbornou kapacitu k tomu, aby dokázaly rozhodovat o rozsáhlejších a zásadnějších stavebních a investičních záměrech. Tlak developerů spolu s nedostatečnými pravidly a nekompetentními úředníky může vést k vážnému poškození urbanistické struktury města a ke vzniku řady problémů v jeho fungování.

Domníváme se, že potřebnou **druhou úroveň územního plánu Prahy by měla tvořit soustava regulačních plánů**, zpracovaných pokud možno pro co největší plochu města, v ideálním případě pro město celé. Měřítko, podrobnost i způsob projednání regulačních plánů dává záruku dostatečně podrobné, jednoznačné a zároveň závazné dokumentace pro rozhodování o stavbách a využití území. Návrh zadání počítá s regulačními plány až jako se třetí úroveň územního plánu, což může vést k podobné situaci, s jakou se Praha potýká dnes – tedy že regulační plány nikdy nevzniknou.

Pozornost není věnována ni samotnému **zdůvodnění nové dvouúrovňové formy**. Pokud je důvodem snaha přerušit nepřetržitý proces pořizování změn územního plánu, pak není jasně vysvětleno, jakým způsobem má Metropolitní plán situaci změnit. Jsou uvedeny pouze velmi základní zásady (I.C), ale ani další části Zadání neupřesňují, jak nový ÚP přispěje ke změně současné situace neustálých změn ÚP.

10) Omezení možnosti zpracovávat regulační plány

Snaha ÚP omezit vznik regulačních plánů viz str. 25 - II. D. 1. *"Podmínka pořízení regulačního plánu bude stanovena pouze ve zvláště odůvodněných případech po prověření, že pro určité plochy nebo koridory není pro jejich specifickou polohu, význam nebo rozsah, možné stanovit dostatečně určité podmínky uspořádání nebo využití území ..."* Důsledkem bude obecnost ÚP neumožňující definici heterogenity charakterů jednotlivých čtvrtí definovaných podrobnou dokumentací, jak je např. dobrým zvykem v sousedních zemích Rakousku, Německu, Polsku a Maďarsku. Regulační plány stanovují podrobné podmínky pro využití pozemků, pro umístění a prostorové uspořádání staveb, pro ochranu hodnot a charakteru území a pro vytváření příznivého životního prostředí. Chybí-li zákonem předpokládané regulační plány v daném měřítku v dané lokalitě reprezentující dohodu obyvatel, není ani způsob jak v dostatečné podrobnosti naplnit Cíle územního plánování § 18 odst. (1) *„předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích“*.

II. Konkrétní připomínky ke kapitolám návrhu zadání

---

11) Požadavky na základní koncepci

V požadavcích by měly být konkrétně vyjmenovány **všechny strategické a koncepční dokumenty**, které Praha má, a které mají vazbu na územní plán a měly by být povinně brány v potaz. Jde například o Integrovaný krajský program snižování emisí, neboť znečištění ovzduší je jedním z hlavních problémů Prahy. Dále lze zmínit Koncepci péče o zeleň v hlavním městě Praze, ale existují i další dokumenty, které by měly být součástí zadání a měly by v něm být explicitně zmíněny.

12) Stanovení hlavních cílů rozvoje

Návrh zadání se soustředí na formální a technické otázky namísto toho, aby přinášel jasnou informaci o směru, kterým se má metropole v dalším období vyvíjet a prioritách dalšího vývoje. Politická reprezentace města ze sebe fakticky snímá odpovědnost za formulaci srozumitelné vize a přenáší tento úkol na architekty, což je značně problematický krok. Nehledě k tomu, že takto formální zadání pro tvorbu územního plánu je nesrozumitelné pro širší veřejnost, hrozí, že se tvorba územního plánu zcela vymkne kontrole a bude se řídit principy, na nichž nemusí panovat společenská shoda.

13) Hodnoty území

Jako jednu z hodnot území je nezbytné jmenovat **zařazení historického jádra Prahy na seznam památek světového dědictví UNESCO**, a to tím spíše, že v minulosti už byla

zvažována řada projektů (zejména výškových staveb), které by mohly způsobit vyškrtnutí metropole z tohoto prestižního seznamu.

V zadání vůbec není zmíněna **problematika cestovního ruchu**, přitom Praha je světově významným turistickým cílem a podle platných Zásad územního rozvoje by ÚP měl vytvářet *prostorové podmínky pro další atraktivitu související s cestovním ruchem směřující k rozptýlení návštěvnické zátěže z centrální části do dalších částí města.*

14) Deficity a problémy

Definice problémů je nekompletní a částečně manipuluje směr tvorby územního plánu. Proč je například jako problém definován nedokončený systém dálnic pro individuální automobilovou dopravu a ne spíše nedostatečná síť veřejné dopravy, zejména linek tramvají a městské železnice? Takto pojmenovaný problém povede ke snaze znovu a znovu do územního plánu zakreslovat nesmírně drahé a technicky složité autostrády namísto toho, aby konečně vznikla progresivní dopravní koncepce.

Za jedny z výrazných problémů lze nepochybně označit **například úbytek zeleně v centrálních částech města** v důsledku nové výstavby, **nedostatečnou infrastrukturu pro rozvoj pěší a cyklistické dopravy, nebo špatnou kvalitu veřejného prostoru.** Zkušenosti progresivních metropolí západní Evropy ukazují, že právě orientace na řešení těchto problémů výrazně přispívá ke zvyšování kvality života, avšak ve výčtu základních problémů v návrhu zadání Metropolitního plánu chybí.

Zcela zásadními problémy Prahy jsou pak **znečištění ovzduší** (které zmiňujeme již výše) a také **hluk**. Řešení těchto dvou problémů (které zároveň souvisí s koncepcí dopravy, s limity využití území, zákonnými hygienickými limity a také předpisy EU), by mělo být jednou z absolutních priorit nového územního plánu. V minulosti se již objevily žaloby konkrétních poškozených osob vůči hlavnímu městu, stejně jako kritické zprávy EU a lze očekávat, že podobných protestů vůči nevyhovujícímu stavu životního prostředí, pokud se situace nezačne řešit, bude do budoucna spíše přibývat.

15) Základní požadavky na zastavěné území

Vhodné by bylo věnovat pozornost rovněž **stavbám industriální architektury a dalším zajímavým stavbám**, které nemusí mít vždy nutně status kulturní památky, ale mohou být významné a jejich uchování by mělo být jednou z priorit nového územního plánu.

16) Suburbanizace

Podle platných ZÚR by ÚP měl *zmírnit negativní vlivy suburbanizace v přilehlé části Prahy regulačními opatřeními ve vnějším pásmu*, v zadání je ale k problematice **suburbanizace** pouze uvedeno, že by se měly přednostně využívat transformační lokality uvnitř města. Regulační opatření ve vnějším pásmu, které by měly pomoci řešit problematiku suburbanizace, nejsou v zadání ani zmíněna, natož rozvedena.

17) Problematika sídlišť

V návrhu zadání je **nedostatečná specifikace problematiky pražských sídlišť**. Ze zadání vyplývá, že je vhodné v zastavěných částech města zahušťovat zástavbu a navíc, že by morálně zastaralá zástavba měla být jakýmsi způsobem nahrazována. V případě sídlišť by ale takovýto postup měl rozsáhlé negativní dopady. Již dnes se setkáváme s řadou vážně

míněných pokusů vestavovat nové objekty na zelené plochy mezi jednotlivými bloky panelových sídlišť. Tím dochází k úbytku veřejné zeleně a dalšímu posilování monofunkční skladby sídlišť se všemi doprovodnými negativními jevy.

18) Základní požadavky na sídelní zeleň, krajinu ve městě

Návrh zadání ÚP zcela ignoruje **systém zeleně**, a to přesto, že platné ZÚR zdůrazňují jeho význam a potřebu a stanovují celou řadu požadavků na jeho vymezení. Zadání ale řeší v podstatě pouze krajinou zeleň ve městě, kdy základem systému je ÚSES a *vymezení pásu nezastavěného území proměnlivé šířky, při obvodu správního území Prahy*, jako sídelní zeleň, která má být chráněna. Zadání označuje pouze historické zahrady a parky a sídelní zeleň mimo ÚSES není nijak komponována. Drobné plochy s parkovými úpravami mají být vymezeny jako součást jiných veřejných prostorů, což ale samotné vegetační prvky nijak nechrání ani nepodporuje vznik nových, přitom by podle platných ZÚR měl ÚP *podporovat v kompaktním městě členění zástavby plošnými i liniiovými prvky zeleně, chránit stávající zelené plochy a podporovat tvorbu nových*. Systém zeleně se rozhodně nedá zjednodušit pouze na ÚSES, tak jak to v podstatě dělá zadání ÚP. Systém zeleně hraje v městském prostředí důležitou roli, a jak vyplývá už z označení *systém*, aby fungoval, není podstatné jen vymezení ploch zeleně (natož pak pouze parků a historických zahrad), ale i jejich prostorová a funkční spojitost, např. pomocí liniiových prvků. S významem a ochranou stromořadí, ale i jiných ploch zeleně zadání nepočítá. Zadání tak nepodporuje rozvoj zeleně jako základní složky prostorové kompozice.

Tlak na zahušťování zástavby v zastavěném území na úkol menších parčíků a dalších ploch veřejné a veřejně přístupné zeleně, vnitrobloků, apod., je dlouhodobým problémem, který se nedařilo plně řešit ani pomocí současného územního plánu (byť obsahoval podrobné regulativy). Tyto zelené plochy mají právě v zastavěném území klíčový význam pro kvalitu životního prostředí a je nutné vytvořit adekvátní nástroje k jejich ochraně.

V požadavcích na koncepci a uspořádání krajiny je při vymezení **ÚSES** zdůrazněna ochrana vlastnických práv a ekonomické hledisko. Nadřazuje tak soukromé vlastnictví a ekonomické hledisko nad ochranu životního prostředí, což je zcela nežádoucí a zřejmě i protizákonné.

Bylo by vhodné se vypořádat se zajímavou myšlenkou **zeleného prstence kolem Prahy**, který byl navržen v Konceptu územního plánu, zrušeném v roce 2012. Tento prstenec byl navržen již v období první republiky a z hlediska životního prostředí jde o návrh, který by měl být dále zvažován. Je možné, že prstenec se stále skrývá pod pojmem „nezastavěného území při obvodu správního území Prahy“, avšak tato formulace je natolik mlhavá a nejasná, že se možná o zelený pás ve skutečnosti nemusí jednat.

Specifickou kategorií městské zeleně v Praze představují **zahrádkové osady**. Nejsou ani jednoznačně veřejnou zelení, ani nemají v plné míře charakter soukromých zahrad. Jejich pozitivní vliv na životní prostředí města, ale také jejich funkce komunitní, sociální, vzdělávací, integrační apod., jsou nesporné. Status osad je nicméně nejasný, a protože se často nacházejí v komerčně atraktivních lokalitách, je nutné k nim zaujmout srozumitelný postoj. Domníváme se, že zahrádkové osady si jako zelené plochy a plochy sloužící do značné míry veřejnosti zaslouží ochranu. V souvislosti s přípravou nového územního plánu primátora Béma byla na toto téma zpracována kvalitní koncepce, která by se mohla bez problémů stát součástí zadání Metropolitního plánu – mimo jiné obsahuje také podrobný přehled všech zahrádkových osad včetně popisu jejich charakteru a využití, a řadu odkazů na řešení této problematiky v jiných evropských zemích.

19) Veřejná prostranství

V části II.A.3.4. věnované **veřejným prostranstvím** je uvedeno, že pro vymezení veřejných prostranství jsou zásadní požadavky na jasné hranice mezi prostorem soukromým a veřejným. Mezi oběma typy prostorů ale ve skutečnosti rozhodně není možné narýsovat jednoznačnou ostrou hranici. V současnosti lidé jako veřejné prostory nevnímají jen „veřejné prostory“ v tradičním slova smyslu, tzn. svobodné prostory přístupné každému bez omezení, kde se odehrávají sociální kontakty. Pro dnešního člověka jsou jimi i některé prostory, které jsou ve skutečnosti soukromé a nejsou svobodné, nýbrž zde existuje určitá nátlaková atmosféra a do jisté míry i sociální diskriminace. Jsou jimi např. prostory nákupních center. Byla by ale chyba na tyto prostory v ÚP rezignovat a ponechat investorům těchto center volnost, ÚP by měl klást podobné požadavky na tyto veřejné prostory, jako na „veřejné prostory“ v tradičním slova smyslu. Při účinném územním plánování by tak tato obchodně zábavní střediska nemusela sloužit pouze konzumu, ale mohla by se stát novými městskými centry (zejména v okrajových částech města). Takovýto trend i pozitivní příklady ve vývoji komerčních center jsou patrné i v zahraničí. O neostré hranici mezi prostorem soukromým a veřejným z trochu jiného úhlu pohledu často hovoří např. i architekt a urbanista Jan Gehl. Kromě prostorů veřejných a soukromých, lze podle něj vymezit i prostory poloveřejné a polosoukromé (např. v obytné zástavbě), což může zkvalitnit prostředí a smysl pro komunitu. Tyto progresivní trendy návrh zadání Metropolitního plánu zcela přehlíží.

20) Veřejná dopravní infrastruktura

Metropolitní plán by měl jasně stanovit, že **prioritou v dopravní oblasti je veřejná doprava**, zejména kapacitní kolejová, a zdůraznit potřebu rozvoje pěší a cyklistické dopravy. Individuální automobilová doprava je dnes hlavním zdrojem zátěže životního prostředí a vede také k závažnému ohrožení zdraví obyvatel.

V části II.A.3.1. o **veřejné dopravní infrastruktuře** dopravy je řešeno přednostně centrum města. Např. cyklistická doprava by ale mohla být posílena stejně tak i v širším okolí centra i okrajových částech Prahy. Zadání opomíjí problematiku parkování v ulicích. Malá pozornost je věnována rozvoji pražské integrované veřejné dopravy, v tomto ohledu je zmíněna pouze železniční doprava, přitom podle ZÚR by ÚP měl *rozšiřovat a zkvalitňovat atraktivní integrovaný systém veřejné dopravy přesahující do Středočeského kraje*. Dále by se ÚP plán dle platných ZÚR měl zabývat i následujícími úkoly, které v zadání nejsou zohledněny: *pokrytí všechny významné přepravní vztahy včetně tangenciálních vztahů a vazby na mezinárodní letiště v Ruzyni trasami veřejné dopravy, snižovat nároky na dopravu návrhem vhodného funkčního využití území, vytvářet podmínky pro alternativní možnosti zásobování města nákladní dopravou, zejména pro multimodální způsoby (city-logistika)*.

Obáváme se, že návrh zadání Metropolitního plánu mechanicky **přejímá letité klišé, že k dopravní obsluze Prahy je především nezbytné dobudovat tzv. nadřazený dopravní skelet**, tedy soustavu dvou uzavřených okruhů a sedmi radiál dálničního typu. Tento koncept se přitom ukazuje jako zhoubný z ekonomického, urbanistického i dopravního hlediska. Praha je dnes na pokraji bankrotu kvůli budování tunelu Blanka, mimoúrovňové dálniční křižovatky devastují Letnou, Prašný most, Dejvice i Povltaví. Je přitom vidět, že výstavba tunelu Blanka nezpůsobila žádnou kvalitativní proměnu veřejného prostoru na povrchu ani omezení automobilové dopravy „nad tunely“, což ve výsledku zřejmě ještě zvýší zahlcení pražských ulic automobily. Zastaralý koncept ze 70. let minulého století by měl být zásadně přehodnocen, přičemž by měl vzniknout nový dopravní masterplán, který by se poté stal součástí zadání Metropolitního plánu. Obáváme se, že bez zcela nové koncepce dopravy prakticky nelze začít seriózně připravovat nový územní plán města.

Za potřebné v oblasti koncepce dopravy považujeme **stanovení cílových podílů přepravní práce** (modal split nebo modal share) pro jednotlivé druhy dopravy. Od těchto podílů se pak mohou odvíjet konkrétní opatření.

21) Vodní doprava

Nedomníváme se, že by budoucnost Prahy zásadně závisela na vodní dopravě – vltavská cesta nemá z hlediska evropské ani vnitrozemské dopravy potřebný potenciál, a její ekonomický přínos není pro Prahu klíčový. Neexistuje žádná odborná studie, která by podpořila tezi návrhu zadání Metropolitního plánu o potřebnosti rozvoje vodní dopravy.

Šokující je, že už v obecném koncepčním dokumentu se zakotvuje konkrétní investiční záměr – **paralelní plavební komora Smíchov**, která je mimořádně kontroverzní a má řadu negativních konsekvencí. Tento projekt byl již několikrát v minulosti z mnoha vážných důvodů zamítnut a není důvod jej znovu oživit. Domníváme se dokonce, že by výstavba tohoto „pražského Gabčíkova“ mohla vést k vyškrtnutí Prahy ze seznamu UNESCO.

22) Letecká doprava

Přestože je **výstavba nové vzletové a přistávací dráhy na Letišti Václava Havla** zakotvena v PÚR 2008, domníváme se, že stavba je spojena s natolik zásadními negativními vlivy na životní prostředí Prahy, že by si v rámci přípravy Metropolitního plánu zasluhovala zásadní revizi. PÚR 2008 navíc obsahuje zásadní úkoly pro územní plánování, které návrh zadání Metropolitního plánu opomíjí. Je třeba je doplnit: *a) Řešit dopady rozvoje letiště Praha-Ruzyně na územní rozvoj dotčených obcí (zejména hlukové zátěže), b) Řešit napojení letiště na další druhy dopravy (přednostně kolejovou dopravou).*

23) Odkanalizování

Návrh zadání Metropolitního plánu **málo zdůrazňuje potřebu retence dešťové vody** v místě jejího dopadu, což je způsob, jak snížit zátěž kanalizačních systémů, omezit riziko povodní a celkově zlepšit hospodaření s vodou v krajině. Mělo by jít o jednu z priorit územního plánu v oblasti nakládání s vodou.

Z hlediska čištění odpadních vod je nutné zvážit, zda je koncepce jedné centrální čistírny pro stále se rozrůstající metropoli stále ještě platná a jediná možná. V dnešní době se v některých zemích uplatňují **decentralizované systémy**, které jsou ve výsledku levnější a méně náročné na infrastrukturu. Lze si představit, že nové čtvrti Prahy nebo okrajové části města by mohly takové decentralizované systémy využívat, což by snížilo zátěž centrální čistírny. Do ní by pak zůstaly svedeny odpadní vody pouze z centrálních čtvrtí Prahy, kde skutečná alternativa zřejmě neexistuje.

24) Zásobování teplem

V návrhu zadání se znovu objevuje **kontroverzní projekt na výstavbu nové (uhelné) teplárny** v oblasti Jihozápadního Města, který vyvolal značný nesouhlas veřejnosti už v době přípravy zrušeného Konceptu územního plánu primátora Béma. Domníváme se, že se málo uvažuje o úsporách energie a alternativních možnostech řešení zásobování teplem. Výstavba nové teplárny (která by byla výrazným zdrojem znečištění ovzduší v situaci, kdy Praha trvale

překračuje zákonem dané hygienické limity) je řešení zastaralé a přinášející více problémů než pozitivních efektů.

25) Odpadové hospodářství

V oblasti odpadového hospodářství je **nutné stanovit prioritu, kterou by měla být minimalizace vzniku odpadu**, dále jeho opětovné využití a recyklace. V tomto směru musí územní plán řešit plochy pro sběr, třídění a recyklaci odpadů v dostatečném množství, kapacitě i ve vhodných lokalitách. Spalování odpadu je drahé a ukládání odpadů na skládky vyžaduje jednak nalezení vhodné lokality, jednak se zpravidla setkává se nesouhlasem obyvatel žijících v okolí skládky.

26) Požadavky na koncepci rozvoje Prahy vyplývající ze ZÚR

Do návrhu zadání Metropolitního plánu byly **převzaty požadavky dané ZÚR**, avšak bez dalšího rozvinutí. S konkrétními zásadami a prioritami není možné než souhlasit, nicméně bylo by vhodné již v tuto chvíli naznačit, jakými nástroji a opatřeními chce Metropolitní plán chvályhodných cílů dosahovat. Pokud totiž tyto významné požadavky zůstanou pouze ve formě verbálních deklarácí, nepodaří se Metropolitnímu plánu dosáhnout žádného pokroku oproti současnému územnímu plánu (který také deklaruje řadu skvělých principů, ale v realitě dává tak široké možnosti nakládání s územím, že v řadě aspektů ztrácí jakoukoliv regulační funkci. Týká se to například urban sprawlu, umístování veřejného vybavení nebo ochrany menších zelených ploch a veřejného prostoru).

27) Případný požadavek na zpracování variant řešení

Návrh zadání Metropolitního plánu předpokládá zpracování variant pouze jako určitou výjimečnou možnost. Domníváme se, že je to chybné pojetí – **zvažování variant by mělo být považováno za běžnou součást územního plánování**. V celé řadě území může jediné posouzení různých variant přinést kvalitní a kompetentní rozhodnutí.